

Vaste planten voor de droge schaduw

Ook op moeilijke schaduwplekken kunnen vaste planten prima gedijen

Het zal u niet zijn ontgaan: de zomer van 2018 was opmerkelijk droog. Omdat we zulke uitzonderlijke droogte in Europa vaker zullen meemaken, heeft dit ook gevolgen voor de selectie van vaste planten. Het vinden van de juiste soorten die goed gedijen op plaatsen met slechte, droge grond is een lastige taak. De Oostenrijkse kweker Christian H. Kress van Sarastro Stauden beschrijft welke planten zich onder deze omstandigheden hebben bewezen.

Auteur: Christian H. Kress

In bijna iedere tuin zijn hoekjes aan te wijzen waar vaste planten het bijna niet doen door de zware schaduw. Vaak is dat in combinatie met slechte grond, waarvan algemeen bekend is dat die moeilijk langdurig te bewerken is. Droge schaduw betekent nauwelijks bodemvocht, gecombineerd met deels slechte grond. Droge schaduw betekent helaas ook dat het op die plek slechts zelden regent, en als het toch gebeurt, uit de verkeerde richting.

Aanplantgebieden aan de rand van een carport, onder dakranden, in het wortelgebied van donkere coniferen of aan de oostkant van een huis: het kunnen echte probleemgevallen worden voor hoveniers. Ondanks dat kennen we wel degelijk een hele reeks vaste planten die met dergelijke stressfactoren kunnen omgaan en kunnen we deze zelfs op een prachtige manier benutten. Als je in de natuur rondkijkt, valt er heel wat te ontdekken.

Of je nu een blik werpt op het oosten, op schaduwrijke rotsgebieden, tussen droog struikgewas of in het wortelgebied onder hoge bomen: vaste planten kunnen zelfs de meest ongunstige omstandigheden trotseren. In je eigen tuin moet een goede bodemvoorbereiding ook op deze plekken vanzelfsprekend zijn. Dit helpt vaste planten later om zich goed te vestigen.

Robuuste geraniumsoorten

Onder mijn carport is een plek waar vrijwel geen regen valt. Daar groeit sinds jaren *Geranium x cantabrigiense* 'Biokovo'. Deze hybride ooievaarsbek, voortkomend uit de roze tuingeranium (*Balkan-Storchschnabel*) en de ooievaarsbek (*Geranium dalmaticum*), maakt probleemloos een eind aan alle droogte en trakteert ons ieder jaar op zijn witte bloemen. Hij inspireert me iedere keer opnieuw met zijn bescheidenheid! Dat geldt zeker ook voor alle selecties van de normale balkangeranium

(*Geranium macrorrhizum*), die door zijn bovengrondse rizoom zelfs op de droogste plekken in de doorwortelde omgeving van berken groeit. Deze 'hongerartiesten' onder de geraniums mislukken namelijk uitgerekend in goede grond.

Plantensmokkel in de postkoetstijd

De amandelwolfsmelk (*Euphorbia amygdaloides* var. *Robbiae*) met zijn donkergroene, leerachtige bladeren werd rond 1890 door een Engelse dame bij toeval ontdekt in Istanbul. Ze nam de plant in haar hoedendoos mee naar Engeland. Ja, zelfs toen werden er al planten gesmokkeld. Tijdens strenge winters bevroren de leerachtige blaadjes, maar dat betekent niet dat het dan gedaan is met deze plant. In het voorjaar steekt die vrolijk weer de kop op. Een overwoekerend plantenoppervlak heeft iets geruststellends en ziet er oogstrelend uit; bovendien bloeien de blaadjes felgeel en is de amandelwolfsmelk een bodembedekker.

6 min. leestijd

ACTUEEL

Christian H. Kress

Triomftocht van de elfenbloem

Een plant die ook goed op zulke probleemplaatsen kan gedijen, is de elfenbloem oftewel *Epimedium*. Een goede selectie is *Epimedium x perralchicum* 'Frohnleiten'. Deze bloeit met mooie heldergele bloemen. De hoogte van *Epimedium x perralchicum* 'Frohnleiten' bedraagt ongeveer 20 tot 30 cm.

De bloemetjes van deze elfenbloem verschijnen in de periode april-mei. Het blad is wintergroen. Ook na de bloei is deze elfenbloem nog decoratief vanwege het mooie blad. *Epimedium x perralchicum* 'Frohnleiten' is geschikt om te worden toegepast als bodembedekker.

Mevrouw Helene von Stein-Zeppelin zag deze bloem in de jaren zeventig in het uitgestrekte gebied van de Alpentuin in Frohnleiten in

'Vaste planten kunnen zelfs de meest ongunstige omstandigheden trotseren'

Oostenrijk en stuurde een deel van een wortelstok naar de Duitse breeder Ernst Pagels. Hij hield zich toen al intensief bezig met elfenbloemen. De triomftocht van deze elfenbloem was toen al niet meer te stoppen. 'Frohnleiten' werd bekend als onverwoestbare bodembedekker en niet alleen geschikt voor de droge halfschaduw. Zelfs zevenblad kan zich nauwelijks meten met het agressieve groeigedrag van deze elfachtige bloem. Overigens is het verhaal van deze ontdekking afkomstig van de heer Pagels persoonlijk.

Oriëntaals komkommerkruid

Mocht u veel ruimte tot uw beschikking hebben, dan kunt u eens Oriëntaals komkommerkruid (*Trachystemon orientalis*) proberen. Dit bijzondere komkommerkruid met zijn ruige bladeren groeit zelfs op de meest onherbergzame plekken. Denk aan diepe, volle schaduw onder bomen of volledig zonloze plekken waar nauwelijks regen valt. De soort die ik zelf kweek, komt uit Afghanistan en verschilt van de normale soorten door zijn iets langere bladeren. Ook worden de bloemen lichter blauw, terwijl de gewone soort violetblauw is. Alleen al omdat de blauwe bloemen verschijnen vóór de bladeren, vind ik dat komkommerkruid leuk. Ik kan u deze robuuste vaste planten warm

aanbevelen; u hebt er vele jaren nauwelijks werk aan!

Blauw parelzaad

Wie weleens heeft gewandeld in het Zwarte Woud, kent misschien het purper parelzaad (*Buglossoides purpureo-coeruleum*). In het Zwarte Woud heb ik ooit bloeiende exemplaren aangetroffen. Dat was op een droge, semischaduwrijke plek op rotsachtig terrein. Daartussen groeide, verspreid over de bodem, de pronkerwt (*Lathyrus vernus*). Het purper parelzaad kan door zijn agressieve gedrag met zijn bovengrondse uitlopers andere planten verdringen. Daarom moet hij eigenlijk alleen worden gebruikt waar hij geen schade aanricht. Maar op de juiste plek zou ik hem niet willen missen, al was het maar vanwege de lichtblauwe bloemen die in mei al van grote afstand opvallen. Als het in de schaduw niet zo droog is, kunt u het purper parelzaad ook mengen met het lelietje-van-dalen of meiklokje (*Convallaria majalis*).

Salomonszegel

Ook bij de salomonszegel vinden we een aantal soorten die droogtestress kunnen verdragen wanneer ze zich eenmaal gevestigd hebben. De welriekende salomonszegel (*Polygonatum odora-*

FAVORIETEN VAN EXPERTS

ANTOON RIJNBEEK

ANTOON RIJNBEEK HANDELSKWEKERIJ:

'Soorten met hemelsblauwe bloemen lichten de donkere hoeken echt op'

Epimedium (elfenbloem)

'Ik vind de fragiele bloemetjes prachtig om naar te kijken. Er is zoveel diversiteit in kleur, hoogte, de mate waarin ze bladverliezend of wintergroen zijn, dat er voor elke tuin wel een passende soort is.'

Polygonatum (salomonszegel)

'Het prachtige wit valt vaak op in donkere hoeken. Afhankelijk van de soort is de salomonszegel verkrijgbaar in verschillende hoogtes, en het blad is makkelijk te combineren met andere gewassen. Daarnaast is het een makkelijke plant die weinig onderhoud vraagt.'

Brunnera (Kaukasisch vergeet-me-nietje)

'Deze is aantrekkelijk door de prachtige blad-details in de meeste soorten. Door dit blad is de plant ook mooi wanneer hij niet bloeit. Vooral de soorten met hemelsblauwe bloemen lichten donkere hoeken in een tuin echt op.'

BERT GRIFFIOEN - VASTEPLANTENKWEKERIJ GRIFFIOEN WASSENAAR:

'*Clematis x jouiniana* 'Praecox' is bij onze eigen projecten de oplossing voor de moeilijkste omstandigheden.'

Clematis x jouiniana 'Praecox'

De bodembedekker die de minste last van de droogte heeft gehad. Groeit een vak in korte tijd helemaal dicht. Bij onze eigen projecten de oplossing voor de moeilijkste omstandigheden.

Waldsteinia ternate

Dit is een klassieker. Nu nog op heel veel plekken bruin van narigheid, maar na een paar buien weer groen.

Rudbeckia sul. 'Goldsturm'

Ziet eruit als een zonnebloemetje en wordt daarom meestal ten onrechte op een zonnige plaats gezet. Eigenlijk is het een plant voor lichte schaduw, met wel enige behoefte aan vocht.

Geranium macrorrhizum 'Czakor'

Ten slotte in het geslacht *Geranium: macrorrhizum* 'Czakor', naar mijn weten op dit moment de gezondste en sterkste variëteit. In veel andere variëteiten van dit type komen schimmelinfecties voor. Wij concentreren ons bij eigen gebruikt het meest op deze plant.

LAURENS LAGESCHAAR

VASTEPLANTENKWEKERIJ LAGESCHAAR:

'Met het aanplanten van het juiste assortiment is ook van een schaduwrijke plek een interessant stuk tuin te maken, waarin het hele jaar iets te zien valt.'

Convallaria majalis

'Beste bodembedekker voor de schaduw. Groeit ook op droge plekken; bloeit wit.'

Trachystemon orientalis

'Makkelijke plant voor zowel droge als vochtige grond. Bloeit blauw.'

Kiregeshoma palmata

'Sierlijke plant met fraai esdoornachtig blad. Eenmaal vaststaand kan hij goed droogte verdragen. Bloeit geel.'

'Een overwoekerend plantenoppervlak heeft iets geruststellends en ziet er oogstrelend uit'

tum) groeit zelfs in de Alpen op kalkstenen rotsen. Verder naar het oosten komt de salomonszegel *Polygonatum hirtum* voor, en nog verder, ten oosten van Iran en de Kaukasus, vinden we de variant *Polygonatum orientale*. Deze soorten van de salomonszegel hebben met elkaar gemeen dat ze na verloop van tijd kleine gebiedjes kunnen bedekken. Ze groeien minder hoog dan onze inheemse salomonszegel en ze bloeien allemaal in het voorjaar met hun meiklokachtige bloemen.

Kerstroos groeit bijna overal

De wilde rassen van *Helleborus* (kerstroos, winterroos of nieskruid) zijn ideaal voor droge schaduw, vooral het stinkend nieskruid (*Helleborus foetidus*). Dit geldt ook voor sommige schildvarens (*Polystichum*), wanneer ze zich eenmaal goed

gevestigd hebben. Goede ervaringen heb ik vooral met de glansschildvaren, *Polystichum polyblepharum* 'Jade', maar ook met de zachte naaldvaren, *Polystichum setiferum* 'Herrenhausen'. Vooral de kersroos groeit bijna overal, zelfs in mijn droge voortuin.

Gamander en loodkruid

U zou ook eens aan de slag kunnen met gamander of (een andere Nederlandse naam) valse salie (*Teucrium hyrcanicum*). Dit struikje groeit bij mij onder een prachtig bloeiende Japanse kers (*Prunus x yedoensis* 'Somei Yoshino'). De kaarsachtige, kastanjebruine bloemen zullen u zeker bevallen. Tot slot wijs ik u nog op loodkruid (*Ceratostigma plumbaginoides*), dat als geen andere plant geschikt is voor zowel zonnige als schaduwrijke

plekken, maar zeker in staat is te overleven op droge plekken.

Christian H. Kress maakte van zijn hobby zijn beroep. Samen met zijn familie runt hij een vasteplantenkwekerij in Oostenrijk. Momenteel interesseert hij zich vooral voor uitzonderlijke *Phloxen*. Zijn hart ligt vooral bij de alpenflora.

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/26838/vaste-planten-voor-plekken-in-de-droge-schaduw